Don yōsēf ha-naśî 46 l.

[...] והנה מאירים מעתה, ואולת הבנתי כי יש לה שמחה בלבבה למען
[...]בלי ויהיא מסתירה את הדבר ממני למען שמח לבי פתע, בין כה וכה
[...]יא לנו המשרת שני סוסים שחורים מאירים בלבנם השחור שניהם שוה ביופי
[...]ר לא יתכן להבדיל ביניהם, ידידתי! "אמרה לי אסטילה בחן ענותה,
[...]אחד מהסוסים האלה, קנה לי אבי, ואני עשיתי מה שיכולתי לבקש אחר כזה
[...] ידידתי! ולא היה לי שקט עד כי השגתיו עתה אני שמחה בסוסי היקר
[...]דעתי כי יש לך אחר כזה. עתה כאשר יראו לנו אנשי העיר את שתינו רוכבות
[...]חדו לא ידעו להבדיל מי בת המלך ומי בת המשנה הראשון, אבל הזהר פן תסיר
מחיק מפניך, היא אמרה עוד משחקה בחנה הנעים פן ישגו אנשי העיר ויחשבו כי אני
את שרה, ידידתי!

דון יוסף שחק מעט, ופני שרה אדמו משמחתה הגדולה ותאמר לאביה, באמת, כאשר אמרה אסטילה, כן היה, בעברנו בעיר היו שומעים את העם מתוכחים באין עלינו להבדיל בין בת המלך, ובין בת היהודי?

"והמלך מה? אמר לה דון יוסף.

"גם המלך יאהבני מאוד, בפעם בפעם כי יראני בהיכלו, יראני פנים שמחים וישאלני לשלום עבדו הנאמן, "אתה אבי היקר" ענתה שרה בפנים מאירים משמחה.

"מי יתן כי לעולם יהיה לבבו לאהב לי!" אמר דון יוסף, ויצעק צעקה אחת בחרדה, כמו, מתאבבר? אבי היקר!? איך? הלא תירא כי המלך יקציף עליך?!

החדר אשר היה [illegible] דבר להכעיסו עליו, כי צדקתי שערי, יראס תמיד בכל רגע בפנינים לבנים, מרקמים מעשה [illegible] יהודים מאת די לאמני לנצל עלי המתקבלים בפרחים ושושנים הנותנים ריח ניחוח, עד אשר כי כל הבא [...] הלון בכל ארבע פנות אשר החדר בה, ומחרבת מחשבת ידי האומן, כל מעורבת ביופי [...] פין עושה, ו"שרה" בת המשנה הראשון בכל הבקר בחמדת גדולה, בשלחן אשר היה מלאה גליונים וספרים, ומחשבונות נחוצים למלך, היה נשען דון יוסף, מסכסך מחשבונות עמוקות, ועטו בידו, ועיניו על הספרים, והיפה כשמש יעלת החן "שרה" מרקמה מעשה רוקם יפה מאוד, יושבה נגד האדון אביה, בהיות עיניה תלויות אליו, מבקשת תואנה לדבר עמו מעט, אך למורת רוחה, כאשר היא פותחת שפתיה, לקחת דבר לדבר עמו, אביה לוקח [...] עשיו, ולא הרבה עוד בנפשה להפריעו ממלאכתו.

ומזמן רב בלבה המלחמה, אשר היתה לבו, זה זמן רב "דון יוסף היה אומר מענגע ראשו ולבו, כי פורע; איך לשלם מחסור האוצר בלי הכבד נטל מסים כבדים, להוסיף על העם? ועוד זאת

Don yōsēf ha-naśi 46 l.

...אותה, „אל עלזות"! ענתה שרה

...ן ריחם על נפשה היקרה ולבה הטוב, אשר חננה

...י אחת דבקה נפשי בה!

טוב! טוב! בתי ענה אותה דון יוסף, את מדברה בצדק, לי שמחה גדולה על

כי דבקת עם אוהבה אחת כזאת, טובה וישרה מה שנותן לאדם תענוג רק, ואת יכולה

להתפאר על זאת יותר מרעיותיך, ועוד עתה כי היא בת מלכנו,

„שמע אבי היקר" אמרה שרה, „אספרה לך האהבה הגדולה אשר תאהבני „איסטילה"

אשר לא תמצא חן בעיניה כל אשר היא רואה, בלי קחת לי חפצים האלו.

אותו כחפציה היקרים, לפני ירח השמש הלכתי לביתן המלך לשאוף רו״

רוח עם ידידתי איסטילה, כפי דרכי העולם, ראיתי את פני ה[illegible]

כה נכנס מאירים משמש, ואולם הבנתי כי יש לה שמחה בלבבה למען
תגבי לי ויהיה מסותרה. את הדבר מאוד למען שמח לבי פתאם, בין כה וכה
הביא לנו המשרת שני סוסים שחורים מאירים בלבנם השחור שניהם שוה ביופי
אשר לא יתכן להבדיל ביניהם, ידידתי! אמרה לי אסטילה בחן ענותה,
האחד מהסוסים האלה, קנה לי אבי, ואני עשיתי מה שיכולתי לבקש אחר כזה
לך ידידתי! ולא היה לי שקט עד כי השגתיו עתה אני שמחה בסוסי היקר
בדעתי כי יש לך אחר כזה, עתה כאשר יראו לנו אנשי העיר את שתינו רוכבות
יחדו לא ידעו להבדיל מי בת המלך ומי בת המשנה הראשון, אבל הזהר פן תמיר
מסוסך מפניך, כה אמרה עוד משחקה בחנה הנעים פן ישגו אנשי העיר ויחשבו כי אני
את שרה, ידידתי!

דון יוסף שחק מעט, ופני שרה אדמו משמחתה הגדולה ותאמר לאביה, באמת, כאשר
אמרה אסטילה, כן היה, בעברנו בעיר היינו שומעים את העם מתמיהים בלט עלינו
להבדיל בין בת המלך, ובין בת היהודי?

„והמלך מה? אמר לה דון יוסף.

„גם המלך יאהבני מאוד, בפעם בפעם כי יראני באהבתו, ויראני פנים שמחים וישאלני!
לשלום עבדו הנאמן, לאבי היקר" ענתה שרה בפנים מאירים משמחה.

„מי יתן כי לעולם יהיה לבבו לאהב לי." אמר דון יוסף, ויצעק צעקה אחת בחרדה,
מה אתה מדבר? אבי היקר!? איך? הלא תירא כי המלך יקצוף עליך?!

„ילדתי, לא אירא כי אעשה דבר להכעיסו עלי, כי צדקתי עמדי, ירא[תי] תמיד בכל רגע
ועידן, אך הלא תדעי היטיב ידידתי כי אנחנו יהודים ואת לי לאמצי לנצל שלי המתקבלים
בגדולתי הגדולה, ואת יודעת כי היהודים אנחנו נרדפים ושבעי קלון בכל ארבע פנות
העולם.

„אך פה בקאסטיליה אנחנו נכבדים!! ענתה שרה.

„העולם מתהפך תמיד. בתי, היום אנחנו נכבדים, אך מי יודע מה יהיה
מחר? בכל הזמנים, ישנם אויבים רבים, מי בנסתרות מי בגלוי, איש אשר עיניו
פקוחות עלינו זה תמיד, ועתה האויבים האלה, אך ישאו חרפתם לראות יום יום
יהודי אחד יהיה לראש העם וכי בתו מתהלכת את בת מלכנו בלבושים
שוים ?!

אף כי ימצאו פה אויבים מעטים, אך לא יוכלו לנגוע בך

יוכלו

בצפרך למצוא רצון המלך אשר לך בלי ספק!" שאלה שרה.

"יכולתי לבטוח באהבו אותי אם היה חזק בארץ, אך לא בהיות רק
בקנה! דון יואן מלכנו כאחד מאלה רכי הלבב הוא כן, באמת טוב לב הוא
ורב גדול, אך נרפה בימי דעותיו ואליכותיו כי חיש מהר הוא מחליפם תמיד.
ואם אויבי יבקשו עלילה לבזותי בעיניו מי יודע אם לא יהפוך אהבתו
לשנאה? אך לא אשים לב על בנוגע לתועלתי, וכבר הרגלתי לראות תהפוכות
כאלה בהיכל המלך, איני דואג אותי, כי אם על עמי, כי עתה העת
להשתדל לטובתם ולהתם לשם ולתפארת בארצנו. ואם חלילה, יהפך לב
המלך להורידני, יהיה זאת אסון גדול, לכל עמי, וכל מחשבותי הטובות
אשר עשיתי לישועתם יהיו לאין,

פתאום הפתח נפתח ושפחת שרה חנה באה לאמור "מה זאת"?
אמרה שרה כי לא ישר בעיניה בואה בעת הזאת.
אה! גבירתי! ענתה חנה "אשה אחת עניה היא יושבת בחוץ, היא אומרת
כי יש לה שאלה מאדוני אביך, המשנה הראשון.
אמרי לה בואי הביתה ותדבר מה שתרצה לדבר" אמר דון יוסף.
אך בגדיה פרומים אמרה חנה, ויען זה לא חפצתי לעזבה לבא, אך היא
אמרה כי כל הלילה תעכב בסף פתח השוק, עד כי המשנה יראנה וישמע
דבריה, על זאת חמלתי עליה"
"לכי אמרי לה כי תבא פנימה, אמרתי לך! ענה דון יוסף,
בקולו ברז דברי האמה, האשה באה נהוגה מחנה, האשה העניה
הזאת היתה מכוערה ודואגה ועצובת רוח שלשה ילדים קטנים מבבוה
יונק אחד, בזרועותיה, ומראיהם נוראים, עניים נאמנים, על נפשותיהם הנדכאות.
"מה שאלתך אשה? שאל אותה דון יוסף, בקול רחמים.
"אני רות חננה על חיי וחיי בני" ענתה האשה בוכיה הושיענו! הה אדון נשוא
פנים והושיע! רחם עלי והצל אותי!

"מה קרה לך?" אמר לה המשנה, מה חטאתך, כי עליו את בת
מות?!
"וחטאתי?! אמרה קשט היום בשחוק מר נפשה"
"לא! לא אדוני לא חטאתי מאומה. אך... אללי!! פתח פיך ואבינה
דבריך, ואדע מה לעשות, אמר דון יוסף בקול רם!
"אלו היום באו לביתי שני שוטרים לחבול כל רכושי לאדני, כי כבר לקחו
ממני כל לבושי: וכל מטלטלי ביתי, ועתה רוצים לקחת לעזר הירושה היחידה
אשר הניח לי אישי — משכני בית עוני הנושן — לאשר החוב אשר מחייבים.

בהיל

לי על אומריהם..
פני המשנה הגדול, הלבינו מר..., ושימתו של מעשי ימורות ממשלתו, אך
אשר מלאו לבו, לעשות דבר היה קשה, כי אמת היה עושה למען יאמין בו
האויב בכפש ... המשנה בטח בו מאוד, ושימתו של מעשי ימורות
זרמי המעות מעיניה... הרשע היה חושב ומחפש למצא תואנה ולהקים
מהאלבים המוזהרים, ... אשר בעבור לבבו הטוב לא היה חושד את גונזולו בו
אשר עבד לי אינו... אחרת, ולכן בבטחו בו, היה נועץ עמו בכל מעשיו וימיו,
אשר היה לנו בימ...אלתו, אך גונזולו היה אויב גדול ליוסף, בלבו, מתר קנאה,
ויהי כהתימה לו... היה יעליו, ועוד מקנאת אמונת עולה ותפל, רשעות קנאה
אל זויות ובחר. מוקד האש בלבו, היה חושב מדוע יהיה יהודי אחר משנ..
למלכתה היה אשר אינו נוצרי יהיה משנה למלך! אחר אשר אינו
ומהללה, וה... דון גדול, בארץ גדולה ונכבדה, בארץ ספרד אשר היתה
אחן בכל... כן!
היו אנשים ... שנים רבים, אשר גונזולו הלך עם דון יוסף כאח ידיד
אסר" אחר...
ויתן לנפש... לו, בלשונו היה מדבר דורים והמבים, אך בלבו היה מעלים
לו, תחתי... איך שנאה כי המשנה הגדול, אשר חרפו כל אחד, לא יוכל לה.
...ור לאכות, ובראותו כי עוד אין לו תקוה לעוד לפקודתו בקרם,
ויבולת ל... מצא העת למלא מחשבתו הרעה.
אלי להורי ימים אחרים הלך דון יוסף למעונו למורידות המלך ולמעני
רע אל הרומאלה, המלך היה מוכרח של שנו, בכליון עינים, ויצו כי יביא אך
לך, כל ומבור גדול. בעת ההיא העליל גונזולו של דון יוסף, עלילות
הלשון אשר בכל עליו, להאבידו
בתו, אשר בו התעתד דון יוסף לשוב, עוד אור הבקר, וקרני השמש האלו
האי הארץ. בתו, דון יוסף, היתה מכינה את אביה בכליון עינים, לק..
שבר גדולה. אשר ידיד אחר לא היתה לה בעולם, כי אמה ואביה מתו ...
נתנה ... רק היתה לה לנחמה, חפצה ושמחת לבה, כן היה עניה ומפוארה
האהו, ויראת הארגמן ותולעת שני מחכה לו בכליון עינים, בשנים תלויות
הגדול דון פונה לדרך אשר בה יבוא האדון אביה היקר.
לפתע ... אמרה לחנה שפחתה „הביאי לי ענק הפנינים היקרים אשר לי
... צוארי!"
עד קבלהו ת...
הענק! ענתה חנה בקול נפלא.

בצפרך לאמרות רצון המלך אשר לך כלי אוכל זהב, קירות מקרים אשר לא הי
"יכולתי לבנות בלהבו אותי לא היה חזק כלי
בקנה! דון יואן מלכנו כאחד מהם רבי הלבבי הוא
ועיר גדול, אך נרפה ביסודי דעותיו ואליבותיו כי חיש מהר
ואם אויבי יבקשו עלילה לבזותי בעיניו מי יודע אם
לשולה? אך לא אשים לב על בנוגע לתועלתי, וכבר הר
באלה בהיכל המלך, איננו דואג אודתי, כי אם על עמי,
להשתדל לטובתם ולתתם לשם ולתפארת בארצנו. ואם הר
המלך להורידני, יהיה זאת אסון גדול, לכל עמי, וכל מחש
אשר עשיתי לישועתם יהיו לאין,

פתאום הפתח נפתח ושפחת שרה חנה באה לאמר "הא
אמרה שרה כי לא ישר בעיניה בואה בעת הזאת.
לה! גבירתי! ענתה חנה "אשה אחת עניה היא ועומדת בחוץ, ה, ואבנה יך
כי יש לה שאלה מאדוני אביך, המשנה הראשון.
אמרי לה בואי הביתה ותדבר מה שתרצה לדבר" אמר דון יוסף
אך בגדיה פרומים אמרה חנה, ויען זה לא חפצתי לתתה לבא
אמרה כי כל הלילה תעכב בסף פתח השוק, עד כי המשנה יראנה ומנמול ואמונים
דבריה, על זאת חמלתי עליה"
"לכי אמרי לה כי תבא פנימה, אמרתי לך! ענה דון י
בקולו ברז דברי האמה, האשה באה נהוגה מחנה, האשה הנ
הזאת היתה מכוערה ודולה ועצובת רוח ושלשה ילדים קטנים מ
יונק אחר, בזרועותיה, ומראיהם נוראים, עורים נאמנים, על נפשותיהם
"מה שאלתך אשה? שאל אותה דון יוסף, בקול רחמים.
"אני רות חננה על חיי וחיי בני" ענתה האשה בוכיה הושיענו! הם
פנים והושיע! רחם עלי והצל אותי!
"מה קרה לך?" אמר לה המשנה, מה חטאתך, כי עליו את רמשותיה
מות?!
"ומה חטאתי?! אמרה קשט היום בשחוק מר נפשה"
"אלא! לא אדוני לא חטאתי מאומה. אך ... אללי!! פתח פיך דון יוסף
דבריך, ואדע מה לעשות, אמר דון יוסף בקול רם!
"אלו היום באו לביתי שני שוטרים לחבול כל רכושי לאדני, כי ר יעשבוד
ממני כל לבושי: וכל מטלטלי ביתי, ועתה רוצים לקחת לעור הב עובד בית,
אשר הניח לי אישי — משכני ביתו עבדי הנוסך — למען החוב כי גם הוא

שהיא

לו דברים אחרים, להעביר רוח-
היטיב בין שקר לאמת דון
פתאום עם לכף דבריו,
לרשע תחתי, וכאשר נתתי
והוכיח כל מעשיך הרעים
בעד חמס העניים, ואתה
התאונו כי תרחמה אותי,
מלכנו הרחמן בגבו-
לבנו לא אמצי ולא
עיר האלהים ולך למקי-
ה כי תנחם וקין ימיך
מם, רגליו נכשלו
לבו אדיר מחשבה
ועמדה עד עומק
אש, וביו
את שקט
ת הלב ות,
בבל הבג,
ובמ עפה
ה החמורה,
חמוזחמ
ר שמרם
גמת אדיה
איש חרוץ

לאהב את עמו ומולדו, וישיתהו על מעשי גבורות ממשלתו, אך גונסולו הרשע ולמענו היה שרתו, כי אחת היה עושה למען יאמין בו המשנה, לכן היה כי המשנה בטח בו מאוד, וישיתהו על מעשי גבורות ממשלתו, אך גונסולו הרשע היה חושב ומחפש למצא תואנה ולהקים עלילה על דון יוסף, אשר בעבור לבבו הטוב לא היה חושד את גונסולו בזאת, ועל כל רגע אחרת, ולכן בבטחו בו, היה נועץ עמו בכל מעשיו וישרי הליכות ממשלתו, אך גונסולו היה אויב גדול ליוסף, בלבו, מאד קנא בו הגדולה, אשר היה עליו, ועוד מקנאת אמונת אמת ותפל, רגשות קנאה הרת, אשר היה מוקד כאש בלבו, היה חושב מדוע יהיה יהודי אחד משנה למלך? אחד אשר איננו נוצרי יהיה משנה למלך! אחד אשר איננו נוצרי יהיה אדון גדול, בארץ גדולה ונכבדה, בארץ ספרד אשר היתה בעת ההיא ?!

כן חלפו שנים רבים, אשר גונסולו הלך עם דון יוסף כאח ידיד ואוהב גדול, בלשונו היה מדבר דורים ואהבים, אך בלבו היה מעלים שנאה, אך עתה כי המשנה הגדול, אשר חרפו כל אלה, לא יכול להתאפק עוד לחכות, בדעתו כי עוד אין לו תקוה לעוז לפקודתו בקרם, כן בקש וימצא הפעם למלא מחשבתו הרעה.

אחרי ימים אחדים הלך דון יוסף לרומשו להוריגות המלך ולמעשי נהולי הממשלה, המלך היה מחכה של עזו, בכליון עינים, ויבן כי יהיה חקבל דבר ונבוא גדול. בעת ההיא העליל גונסולו על דון יוסף, עלילת חטא גדול אשר בגד עליו, להאבידו

היום אשר בו התעתד דון יוסף לשוב, עוד אור הבקר, וקרני השמש החלו להאיר על הארץ, בתו, דון יוסף, היתה מחכה את אביה בכליון עינים, לקר- בשמחה גדולה, אשר ידיד אחר לא היתה לה בעולם, כי אמה ואחיה מתו זה עת, ואביה רק היתה לה לנחמה, חמלה ושמחת לבה, כן היא ענֻיה ומסוללה בלבוש תכלת וארגמן ותולעת שני מחכה לו בכליון עינים, בעינים תלויות לחלון ם הפונה לדרך אשר בה יבוא האדון אביה היקר.

שרה, אמרה לחנה שפחתה „הביאי לי ענק הפנינים היקרים אשר לי לתלות על צוארי!"

„הא?! הענק! ענתה חנה בקול נפלאה.

„הבעק! הן! מה אתְּ משתאה, אשה משוגעה?! מה את משתאה? הבעק מפנינים אשר הביא לי אבי מאיטליה, בשנה העברה, אֵינֵךְ יודעת מה שמחה גדולה ישמח אבי בראותו כי הענק בצוארי!

הה! גברתי! אַל תתאנפי! אינני משתאה, ולא אדברתי שבל; כי אם אדברתי תְּפִלָּה ושמחתי! כי שמעתי היום בשורה רעה מאנשים אשר היו מדברים בלאט, אה! ה' ישמור את אדוני אָבִיךְ, מידי צריו!

אדוני מתירא מאוד כי שמחת היום לא תֵּהָפֵךְ לאבל ... כי אוֹיְבֵי אחד לאביך אשר הלך אתו בערמות ותחבולות, כאילו היה אחיו ואוהבו, האויב הרע הזה, דבר מרה הרבה על אביך בהיכל (בבי) המלך, אדוני! מושיעי! אה! מדי אזכרי כל הטובות והחסדים אשר עשה לי אביך עם אנשי החולה, וגם בני "גאתין" ימלא לבי מרגשות תודה, אך במה אוכל לשלם לו? אין מאתמו במלואה! רק אני מיבדת להתפלל ערב ובֹקר על חיין הטובים ושל הצלחתו"!

נורה, אך כי חשבה מראש, אשר יוכל לבא איזה רע לאביה מבראן, יבו, אך לא האמינה אשר במהרה יבא עליהם צרה גדולה כזה, ולא שערה כי שמחתם תהיה מור כזה. לכן לא שמה לבה אל דברי שפחתה הדברנית. כי אם ערכה שירים ופנינים יקרים, ותשב מחכה את אביה המְחַכֶּה גם מהמלך וגם אשר ... והבעת יהדר ויופי!...

בעת הזאת, היה המלך יושב בהיכלו ולפניו היה עומד גונגולו מאנטין!... "רחמה" רקה שוררת בעת ההיא בחדר — פתאום קם המלך בחמה גדולה, ובתנופת ברק וירד במהרה אל גונגולו, אשר נפל ארצה לרגליו, ויאמר לו: "האם תוכל להראות כי כל אשר דברת על דון יוסף משנה הגדול, אמת הוא בלי כל תערובת שקרים אחרים?"

"אֲדֹנִי למלכנו הנשא כי הכל הוא אמת, ואשבע על גם מושיען... מי החצוף לדבר שקרים, ולשלם רעה תחת טובה, הוא חצוף גם להשבע על "אמת" אדוני המלך!

"ואני אקים דברי בה הוד מלכות! בעמות דרורות ושרים אמתיים אם תתן יתן לי"! שאל גונגולו

"טוב מאוד" ענה אותו המלך, אם תוכל לְאַמֵּת דבריך, בואי" אמית את הבוגד הזה, במיתה משונה, ואתה תזכה למשכורת גדולה, אך אם לא תוכל לאמת דבריך, מות תומת מיתה משונה! לכן הודיעני

עבכה

איך יתכן כי לא ארע מאומה מכל הדברים אשר ידעתי ?

הוד מלכות! כבר אתה יודע כי הייתי שנים רבים יועץ לדון יו-
אן, ואנכי אהבתי אותו מלב ומנפש, רק בגללך הוד מלכותך!
פעמים רבות שמעתיו מהלל מהאנשים, ולא הרהבתי עוז בנפשי
לחשוב עליו רע, ולחשוד אדם אשר לא ידעתיהו עוד טוב מאוד,
ואמנם גם אנכי הייתי רק שומע את התהלות אשר יהללוהו, אח-
רי כי לא הללתיהו, ולא דברתי כל דופי עליו, עד כי בקשתי וחפשתי מאוד
אחרי דרכיו ומעלליו, וראיתי כי טוב יעשה לבי לבלתי אהבו בכל מאת כחו-
רים, כל הצדקות אשר נשמע כי היה עושה, היו מראה שקר לרמות
עינים, ולכן היה כי האנשים, כשוגגים, יחשבוהו לאיש אמת, אינני רוצה
לדבר הרבה לפניך הה הוד מלכות! רק הרשני נא לשאלך
דבר אחד: מאין רכש כל הכסף הזה, הממונה? ומאין יכול למלא ביתו
מרגליות יקרים וחפצים יקרים ?

„כל העושר אשר ישגו רכשו ביושר ובטובה„ אמר המלך דון יו-
אן „בגלל לבו הטוב והאלוקים ברכו בכל, ועל מה לא לך
לקנאת?"

„האנכי אשר אקנא בו"? אמר מגמגם בתמיה, אינני נופל ממ-
נו, בכסף, ובמשכלי ביתי, בעוזרות ובפרחים, ובעדרי צאן, ובקרים
ואף כי יש לו פנינים הרבה, אשר אין לי כמותם, על זאת אינני מקנא
לו! אך אמנם מעניינת, הה הוד מלכות! כי רוב עשרו השיגו בלב ישר
כאשר הדבר באחינו הנוצרים? לא! אדוני המלך! אך כי פה בבי-
ר„קלסטיליא" אשר הוד מלכותך משים בעינים פקוחות על דברי
איש ואיש, אינהו עושה מעלליו הרעים, ביראו כן יהיו נודעים אליך,
אך במחוזות הרחוקות, שם הוא עושה רצונו הרע בלי עוצר, שם הוא
עושה כמו שבדרך הגנבים, מוליך בספינות שונות אשר לא נשמעו
מעולם, כל אוצרות פרים, מוציא לאוצרותיו תמיד הוא מוצא עלילות
להאשימם ושונאים, כל אשר ברחובות יאלצם להביא לביתו בלי כל עפר
כל ממון אחינו הנוצרים, מובלם בלי סבה כן הוא מוציא תמיד בלי
יוכל איש לפתוח פיו, כי הכל הוא עושה לעיני כלם אשר

ידע כי הוד מלכותך! יקירהו מאוד ואינם יכולים להעשר כי תיסרנו ואם
אחד יתנגד עליו בדבר קטן, ייסרנו בעונש גדול עד כי היה למורא לכל,
ובעדה יאחזו את האנשים לראותו".

אבל המלך לא אבה להיות רגוע עוד מכל הדברים האלה
והוא היה הפכו לדברים האלה. אך גונזלו מארטין התאמץ להקים ולעמוד
בקול חזק: הוד מלכותו! דברי האמת, דון יוסף הוא איש ישר, והאלוהים
בדרכו בגלל לבבו הטוב הוא, והאלוהים אוהב הצדקה אנשי שמו! אם הוא
כן מדוע שם שנאה בלב כל המלכים (האחרים ומכל האומות) מכל ארבע כנפות
העולם, לשנוא אותם, ולגרשם ממקומם. כן כי תמיד הם נשמדים מכל
הארץ, כל המלכויות שונאים אותם ואינם נותנים להם מרגוע? כן הוד
מלכותו! ימים יבואו, כי ישלם תגמולם, לא יהיו נדכאים גם במדינתנו ויגורשו
מארצנו"!

"אבל אמת כבר שמעתי מפיהם של אנשים אשר היו מבקשים
להביאו בדיני, את דון יוסף. ואת יבלו, כן אני חושב, כי עוד אנשים
רבים בתוך ידברו תמיד רע על דון יוסף ויעשו בעלילת שקר, ולכן
אינני רוצה להאמין דבר רק אחרי אשר אספר לי עוד מאשר ידעה טובת
רוח דון—יוסף!

"אם הוא כן כי כבר נתת לי הרשות, הה הוד מלכותו! לשמור על
שמונו ואספר לך דבר. שלם אחד יהודי ישב בתוך עבדי היכל. היום.
נה. … אשר היה בין לאכה משפחת נערה בת השמונה, לעל הזה אשר
הוא בשלמו העלהו לגדולה הזאת. לפתאום הוא הלך ולקחתו לעבד בהיכל
ויראהו דון יוסף נהיה, לאל מחשבתו הרעה, עליך אדוני המלך!

"את העולם הזה ידעתי היטב כי ישר ונאמן, ועל כן אני אוהב
אותו, מכל עבדי" אמר המלך.

"כן אדוני המלך! אמר גונזלו בכחש... באמת היה נער טוב,
אך שהוא ערך מעשיו הטובים, כי המשנה תמיד את כל בחו,

אתה יודע הוד מלכות! ידעתי כי השוחד יעור עיני צדיקים, לכן נער
המשרת עיני באיש הזה, אשר בדרך פתאם טוב לב היה, עד כי הפך לבו
לשמוע קולו כי לא יגלה מאומה לאיש מכל אשר יאמר לו, עד אשר אף
לאמו ולאביו אינן אומר מאומה, אך מקרה אחד הודיעני כל הסוד,
שמשו את אדוני המלך!״

המקרה הביאני פעם אחת לעבור במקום אשר היה שם הפלס הזה,
״גלהרוין״ משחקים עם ילדי בכדור, היתה ידו כלה מלאה זהובי זהב, שאלתיו
מאין לך הזהובים האלה פרא! יתנו ביד נער קטן, כמוך?! לשאלותי האלה
הלביש פני גלהרוין״ באשר לא מצא תשובה, להשיבני, חרד ונפחד והיה מוציא
מפיו מילין לחצאים, בדבקי וגמגומי עוד, רשרה אחותו, ויהי לדברי
בכוני חזק, וילך, ואמת היה אשר פקח עיני לדעת סוד״...
אמת היה אשר פקח עיני.

אלה הוא כן אדוני המלך. לאחרי מחשבה גדולה אשר עברה עלי
ועתה הואיל כן, אני הולך לדבר עם הנער הזה להודיעו האמת
קראתיו לי פה להנער ועוד מעט יבא לפני ואני בעצמי אדבר
עמו, ובאמרה המלך אחז הפעמון למען יבואו המשרתים
ויבואו

״הנה מעט, הנה הוד מלכות!״ אמר גונזולו. פתח את הבית
ויפתח פתאום! פתאום הפתח נפתח. ויעבר המלך בא לאמר: דון
יוסף הוא מחכה לרצון המלך, אדוני לבא.

״הבאהו בא דון יוסף? יבוא המשרה פה בעבור הלך, ודון יוסף
הראה את גונזולו פתח אחרת אשר יוצא דרך שמה לחדר [illegible]
לך שתה, וצפרים תבוא אתה לעולם!״
גונזולו יצא יצא, ודון יוסף בא אל חדר המלך, אשר עם
קבלו באהבה וכבוד כמנהגו תמיד, ואת המלה [illegible]

המלך אשר ראה כל זה עליו, אבל ידעו נכון מאוד לרעה מכל המעשים והמעשים של דון יוסף, היה שואל מכל ושואל: נָחֹן בוחן כל דבר אשר היתה יוצא מפי דון יוסף, והיה שוקל מאוד בלבבו. דון יוסף יועץ להמלך. מכל עיר ועיר, וכל המדינות השונים אשר שמה של כל עיר ועיר ושליטיהם, וכל הסוחרים אשר נתן להם, מה משולחו. ולישר דרכי כל סדר נכון, והמלך היה שומעו בשמחת לב, כי הוא לא מסר לאחרים דעות לבו, כי: בעבור אינה שמורה של דון יוסף דעות [illegible]. ולכן לביתו לראות אתם בזה, אשר היתה מחכה לו בכליון עינים, אשר גם הוא היה רוצה לכבד עונג אחרת קודם לגלותה — ויבוא אל המלך אשר יספר לו בפלין, כאשר יכול בכבודו כפי דרכו לבוא יום יום אל שלחן המלך, כי אחת היה שמחת המלך, לא יספר לו חדשות ומעשיות שונות שונים אשר שמע במסעיו לשמוח את המלך. המלך נתן לו הרשיון ללכת ודון יוסף הלך אל ביתו.

כל אדם יכול לחשוב מה גדלה שמחתה של בתו בראותם, אחרי שעות אחדות, דון יוסף סִפֵּר לבתו בקצור מסורתו הכתובה במ- מוניו, ואשר היתה מחכה כל אשר קרה עליה בימים העברים, אחרי כן הראה דון יוסף לבתו, חפצים יקרים אשר הביא לה ממסעו, למשל אבנו שור ושור יפיה הנפלאה, אשר לקחתם בשמחה, ותתן תודתה לאל, כי אשר היה מחבקה ומנשקה באהבה גדולה ובלב טוב.

3.

דון יוסף, בא בצהרים אל שלחן המלך, כפי מנהגו יום יום, עוד קבל כתבי פנים יפות, והיה מדבר עמו בחבה כדרכו תמיד, מתלפק היטב לדברת תתן לו סבה להרגיש כי יש עליו איזה חשד. אך, מה נפלא דון יוסף לראות את [illegible] מלפניו אשר היה יושב על שלחן המלך, חושב על קץ האבד בהשלחן! מוטב היות אשר [illegible] [illegible] אנשי מקדם? אחר בלבו, בראשית [illegible] דון

יוסף. כך עיניו הבוגדות, אלה של גונזלו אשר הוא נגדו, אך בראלו.
כי היפיפ, ראה כי הוא זה, אשר העין פניו הרבה לדבר אליו דבר.
כן, גם, נגד דון-יוסף להכניעו! והמלך היה שומע עצמו כחרש אשר
איננו שומע מאומה מאלה, היה מדבר עם יתר השרים!...
השלחן היתה מלאה מיני מעדנים שונים ומתוקים ומשקאות יין
ערבים יקרים, מתוצרת ארץ ספרד, כל הקרואים היו אוכלים
ושותים שמחים. אך דון יוסף, היה רואה כל, בלי הושיט יד
למאומה שותק ונעצב מאוד. כי לבו לא היה חושב
כלל על מאכלות, גונזלו מתרגז פה, ועל דברי החוקים,
הפעם הזאת היתה הפעם הראשונה אשר היה יושב,
נעצב בשלחן המלך!

המלך ישב במקומו, בקצה השלחן, ודון יוסף משנה הראשון
לצדו. מדברים יחד אודות המלכות, כמו כי המלך שכח מכל
אשר דברו עליו!

בין כה וכה אשר היו מדברים יחד, דון יוסף והמלך, בא אל חדר
המלך עלם אחד יפה-תואר מאוד, בגדי המשרתים מלובש על מתניו
לבוש בגדי מכלול הדר. מתניו מוזהב טהור, בידו היה קערת כסף
טהורה מחזיקה תבשיל אחד נחמד למלך, וישימהו מלפני
המלך! ויהי כראות המלך הושיט ידו לקחת מהקערה הזאת,
נשמע קול אחד מתוך פעם, חשוך ידך! מהתבשיל! אשר הוא
מעורבה בסם המות!

דון יוסף וכל השרים, כלם נבהלים קמו על רגלם, בפלומה לראות
גונזלו אשר הבא יצא ממשו, לראות. אך קרה הדבר? ואיך באו
לדעת אותו!

גונזלו, אמר למלך מהלים, אשר יפה אשר כן—

יוסף הכין לו תבשיל מרעל, שי אחרי בן חנה, ואשתו בתו שרה, ולנשוה כאומה מהלכם, ויתן כי הדבר יגלה לפומבי, ואבי יהיה גונזולו לאת המלך, מלהודיע קשרם לא [illegible] אבל, וכל זאת לאשר נעבר בעלמך, היה להבדיל את דון יוסף, וללכוד אותו ברשתו לאשר פרש לרגלי המלך לפי דברי גונזולו!

רגעים אחדים עברו, ובמשפחת חמה נוראה, אמר המלך אל דון יוסף: אתה! אתה דון יוסף בן יעקב להמיתני ברעל! אתה! דון יוסף בן לפרים!

דון-יוסף עמד לבב כנעור עיש, ובאלם אשר לא יפתח פיו, כח הדבור לקח ממנו, מהפחד אשר בא פתאום בלבו, ומהחמה אשר הרגיש בנפשו על רשעת גונזולו, אשר הבין כי הוא המעליל עליו, היה רוצה להצטדק ולא היה יכול כי רעדה אחזתהו ותדבק לשונו לחכו!

המלך אשר ראה מבוכתו ושתיקתו, ויתמהמה כי בו אשם היה, ויען דון יוסף באמרו היה נלכד באשמתו הגדולה, ובחמה גדולה, אמר אל דון יוסף! אמור! מורד! הזה הגמול אשר שלמתני לי על כל הטובות אשר עשיתי לך?!...

דון יוסף, לסוף, בהשקט רגשותיו הפוחדות מעט, אמר אל המלך בלב רגוע: הה! אדוני המלך! אתה יודע היטב העבודה אשר עבדתיך, מהיותי נער עד עתה באמונה ובלב תם וישר, מעולם לא מצאת אולה בפעל, או סרה בעבודתי! והנה בימים האחרונים לפוגת מלכותך, ו... בדרך כל הנסיונות אשר עשיתי שם לבי הטוב! עתה דבר לי את-לבב מי זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו להעליל עלי עלילות שקר ושקר מרמה — ופלילים?! אינני יודע מאומה מכל המזמה הזאת, ואינני יודע בכל מחשבה רעה שלך ~~[illegible]~~ אדוני המלך ~~[illegible]~~ אשר חייך ונפשך קדושים לי הם בכל מדרגה שניה אחר האלוקים, אשר אמרתי לדרוש אותו לפני כל!

"גונזולו" כל פקידי בית השוטרים אשר תחת פקודתך, אשר כל ימים הללו בעלמך, כמדם אשר ידעתי, גונזולו הזה גלה אלי אותו אודות מחשבותיך הרעים!" לך בכל זאת, אם תוכל להצטדק ולברר בזה היטב אשר אתה באמת חף מפשע, אנוכי יודע מה אעשה את הכתב הזה!" דבר המלך, בחרדת-לב!

טרם אשר דון יוסף התאפק להתעתק ממקומו, לקח בזרעתו
גואלו ויאחז ממקומו, ויקרבהו לנשקהו ויאמר: הה הוי,
ר' מלכיאל, אם יוסף אינני יודע מה פשר השגעון פלילי הזה,
ימים גם מהתבשיל הזה, אשר הבאת פה, בן משפחת בתו שרה,
אשר הוא ידידו! ואם לא, יראה הדבר בלא היטב, אשר הוא יוד
ע מהדבר, והוא, הוא אשר המריצו לנשואיו!
מחמה פעוטה היא! אמר המלך, ואחריו כל הקרואים!
ויהי כשמעו זאת, דון יוסף, היה נדהם מאוד בעדה אחותו את כל
הגוף, ודם גופו נבהל מהורדתו בין עורקיו, חליתה גדולה אשר
פלה עליו פתאום!...

"ואחרי רגעים אחדים, אמר אל המלך, זה שנים אשר אני בביתך,
אתה יודע היטב אדוני, אשר מעולם לא אכלתי מתבשילך ולא
שתיתי ממשקך, ורחוק מכל מזה אחרית זאת היא, יען אשר
אני שומר חוקי תורתי, חוקי אבותי, בכל לבי ובנפשי ועד עתה
לא עברתי על מִצְוֹת אלקי הקדוש, ועתה לא אעבור מצותיו
אשר צוה בתורתו הקדושה של ידי משה רבינו ע"ה!"
"ולא אלליך אשר תעבור מצוות תורתך, רק אנסה
המאכל, בחיות אחת, ויהי כדברו זאת הביא כלב אחד
ויתן לו לאכול ממנו, הכלב אכל, וילך אל פִּנַּת החדר, וישכב
נח בקול תלונה...

כל הקרואים, היו מביטים על הכלב, מחכים, לראות סוף מראה
הנוראה הזאת, והם חרדים על הרעה מִשְׁתַּבָּה לבוא את דון יוסף
מִגְּדָם, והם שמחים, על האסון אשר מחכה, ליהודי, כי זמן רב נשאו
בגאים בעיניהם לראותו אותו למושל עליהם...

אחרי רגעים אחדים, הפליט החל לצווח בצעקות גדולות ומרות וח-
תקיפות, הניף אגרופיו וידיו ורגליו!... „משוש אליפה, רשע ישב בתאבל
הנה, אך,... החל לבעוט דון יוסף.

„גונסאלו” אל הניחו לדבר, באמרו „זה בחה גדולה הדגירה-הזאת!
אתה! אתה דון יוסף המורדת אתה „גארסיה” לנעורות אתה בחנך ימים
לפני המלך המלפל הזה, מתרפס ברגל על ירך, אתה המית אותו
במתנותיו, עד כי נאות לתלות מעללך הרעים!” באמרו אלה, פנה
פניו „לגארסיה” באמרו: אמור אתה גארסיה! אמור האמת! אל
תירא, כי על אשר תגלה האמת, תהיה נושע!”

כן! אדונים! כן קרה הדבר! דון יוסף הנואל בלשונו החדה
ללחוש כי-רעבות אחדים דבים מתהלכות, של עושה אלהם, ובן נחון
מימינו המלך, להתהלך אחר תחתיו, ללוי לתועבת העם”
אמור הנער גארסיה, בהכנעה גדולה נופל על רגלי המלך ומבקש סליחה...

דון יוסף, השומע לשמוע כל הדברים האלה, אפו משפיו, ותמצא, לאשר ינצל
היה מרים בשנים כאריה נורא, אדוני המלך היה מביט עליו בהתפלאות
ותמה, ומדברי גארסיה הבין כי היה מוסת מגונסאלו לאשר ינצל עליו,
ובראותו כי אין עוד תחבולה להראות כי הוא חף מפשע נדום ויתבלבל.

אל „גארסיה” אמר המלך, יען הודית האמת ותגלה איש מרמה,
אני מרחם על נעוריך, וסולחתי עונך, יען נפתית מדון יוסף
הרשע הראשון.

„ובהפכו פניו לגונסאלו אמר לו המלך: אותך שלח האלוקים לחון
כל חיי, על כן, אתה תהיה לעולם, מושלי הראשון במקום יוסף, ואבל לאוצרותיו!
כל האוצרות המרובות אחזה להם, לאשר אתה גאלת חיי, למען ידעו הכל,
ויוקירוך כפי מעלתך!”

נגד אלה, ויתן לו המלך נשיקת הקורות. ויצא אותו אשר יסרנו במאמר קשה.

אויה לי! אללי! אויה! אח! עתה הכרתי כי צדקה רעיתי חותני, איזבילה' באשר היתה אומרה מתמול שלשום, כי לא יעצבו דברי גונגולו הרבים עם המלך אחרי כל זה, האם ראית נערה את גונגולו? אמרה נערה, באנחה מעומק לבה. כבר ראיתיו! כי הוא היה הולך אחרי הנה אשר באתנו שם.

נערה, שמורה מתביישה ומתחלחלת, לאזה רגעים אחדים, אחרי כן אמרה לחנה, קראי לי אחד מהמשרתים, וצוי אותו אשר ירתום סוסים מהירים לרוץ אל מרכבה אחת כי אני רוצה ללכת חיש מהר אל היכל המלך, אך אירא פן יעבור זמן רב עד כי תנשא המגפה המלכה? לא! אלך בעצמי, ארוץ מהרי אל המלך און ילך, אראה אם לא ישים לב רגע לבקשת נערה קטנה יום כמוני, לבחון היטיב משפטיו אלי כי בלבבת הוא רק מפשעו! לכי מהרי ולכי אתי, חנה!

ויהי בפתחן הפתח לדלת חוצה, ותבלנה את גונגולו מאחורין אשר היה בתוך הפתח מה אתה רוצה? שאלה את גונגולו מבקש לבא הביתה, נערה אשר באתה אותו, נסוגה אחור נבהלה מפחד גדול, מה אתה מבקש? ומה אתה רוצה? שאלה את גונגולו!

נחוץ לי לבוא עתה ברגע, ואין לי נוגע לשמוע דבריך" ענה אותם, וגם אתה לא תלך מפה עתה" אמר לה עוד בקול חזק.

היכן אתה חושב כי תוכל לפקוד עלי ועל כל בני ביתי? אמרה לו נערה בזעם! הניחי לי! עתה נחוץ לי ללכת, ולכי לדרכך!

"עשה הערימה!" ענתה לגונגולו בקול חזק, "אינך יודע כי מה יום זה לראות, אני המשנה הגדול, מורן אוצרו ויועץ המלך! ואני רוצה לאמר הניחי לי, אדוני ומחותני אריך, כי צריכים לי!

"ואם לא תרצה מאורה?"

הנני אתחנן לך התחנונים רבים יותר מזה לרצון תמיד לי, אמרה לה

גונמולו בשחוק לבזוי.

„אם בן מזלות המלך, הנה המטבעות! קח כמה שתרצה, אם תרצה קח זהב וכסף עד כי תשבע! ענתה שרה לו.

„ שרה איני רוצה לא כסף ולא זהב" אמר גונמולו, אך מוכן להבחור פרחי בפנים פנים אחרת" ויחפש בכל צפוני החדרים ומן המספרים, ויקח אחד ממכתביה, והגונמולו שב למקומו, ויהי כהתימו לדבר מונשאות בכך את הנערה לאמור, חי פשלוס, נערה עדינה! אלאלך אל אביך ואמרתי לו תנער עתב בבית דת יפה ומוצה מעשה למען יתום חשפת בבית הכלא.

הדברים האלה הכו פתאומיות את שרה בלבבה. תגער בצעקה בחו. דפקת לב, ובקוצר רוח, נפלה תחתיה, ותתעלף...

כל המקרה הזה לא שוה מאומה לגונמולו לנער מגר הכלב אחריו הולך ברומעגיו.

חוה השתבלה בכל כחה עד כי הגיעה את בית שרה גבירתה אליה, ולנער נמהרה באמיפת הבקות נוזכבת במטעת אחרת, בלי כח.

4

ויהי כי בא הממונה, הנער בא שעתה במטעה חושך ולבנה, ותו, פתאום זרחה הירח והיתה מאירה אור בהיר, יחד כל הכוכבים תנער היה רוצה באור יפה: רחובי עיר "סיבילה" היו שקטות, אך כי בוהלת רוך-יוסף, ומבלעת פתאום, החדו רגשות גדולות תוך לנשי העיר. היום כלו, אך לפנות ערב נחו כלם, ומהם שכבו ללין שמחים על תפלת היהודי, ומהם היו נעצבים על שודו, אך הרבים מהם שכבו בדמעות; ואחרים ראו היא האיש [illegible]

יכול לישן במטתו במנוחה, אך לא היה כן מלצר-פון-יוסף בן אפרים
בבית כלאו, אך שכב בושה וכלימה, ומלא פחד, לא היה יכול לישן.
בבית הכלא, בחדר צר אחד, אשר שרר בו חושך וצלמות,
היה פון יוסף יושב על שלחן קרשים, ופניו על אשנבת החלון,
המסורג, על הירח אשר החל לצוץ מתוך עננים שחורים, והוא היה
מביט אל הירח והכוכבים אשר פתאום היו מאירים, ופתאום חשכו
ושוב פעם אחרת צצו האירו ברקיע הטהור, ומשל על האדם
האדם בעולם הזה, אשר המזל קיבלנו לפעמים, פעם נהפכת ופעם
תראה לפניו בהדרה ויפיה, ובמחשבות האלה, היה שקוע
פון-יוסף, מעמיק במחשבותיו בהביטו השמימה, הירח והכוכבים,
ומצבם המיוחד, בכדי נפלא בשמים הרחבים, עד אשר נפתח כי
היה כאשר בבית הכלא, וכי השומרים היו סובבים אותו בחדרו! רק
כאשר הגיע זה הסירוהו כבלי ידיו ורגליו בקול צלצוליהם אשר
חלבו הנוכבו! אולם היה לו תקוה אשר סוף סוף, המלך אשר
אהבו כל עת פעם אחת, יבקש ויחפש [illegible], ונקיון
כפיו, פון יוסף היה בוטח באל הקדוש, אשר יודע אותו, וידע
תמתו ויגרום אותו לאור, רק דבר אחד הכאיבו מאד מאד
והעלגה היה על בתו שרה, ומחמתו לבדה בתבל! הה בתי
יחידתי היה אומר מי יתן, והיתי עמך אשר לא תהיי חשכי, כלו
עיניך הטהורות! הה אלקי! השב דבריו בתפלה, לבוראו — רבונו
לבו, וזה אלקי! לא חטאתי נגדך, ומלאת עלי השד האכזר
הזה גונבולו לי מדני, מי יודע על מה, ואו עד קץ ימי חיי
אשר תכלו מאד אלו להתקרב כבוד המלך והיה? ולא לראות
עוד את בתי יחידתי, הה אלקי! הגן על בתי יחידה

אבל רגע לראות לא תהיה נלכדה גם היא ברשתי הרעש והאבק גורלו,
ולפני תמיד אהלל שמך, כאשר היא יגיל ומולך לדור הבא! אמן!
הנערה והמלך יחדו יחלו. ותהיה אבל ומלאת שמחה שרה?! הוא אחרי
ימלאת המשנה אחרי הדברים האלה.

שרה, לא יכלה עוד ביום ההוא ללכת אל המלך. היא נחלתה בלי ספק
כי חלתה עד מאוד. אשר לא ידעה נפשה. עד אשר אף כי ה' המלך
לפניה, לא יכלה לדבר דבר, מבלי שהיה גדול, עד כי לא היתה מרגישה
כל רגע, היתה ישנה ומתעוררת תמיד, משוננה, חולה מחום ומיגון
מבהלות, וכאשר לבסוף נתרפאה, תמיד היתה גלותה ולמחרת מחזרות
מעומק לבה, היא לא היתה חושבה עוד, כילה נקמה, אך התקומי מי,
ונתעלו, ומושיע את כולה, בתלוש שמונה קול מיתרי דלת מרה, ומ-
ותלפת, ישן רק כל קול שאון אשר היתה מרגישה מאשר יהיה. כי הנערה
מעונתה השוקה, הפתח נפתח, ואשה אחת, לבושה בלבוש אמרי
לא הגונה, ומשפחה שחורה על ראשה, ומסווה ארוך על פניה.
„מי את?" שאלה אותה את האשה האחרת!
האשה העבריה, הסירה המסווה מעל פניה, מה ראתה
שרה? היא ראתה את „אסתרילה" היא רצה לחבקה לאחור הלא
ברובה את אהובתי ידידתי! שרה! אתה ברוך יהיה בואך! ידידתי
אסתרילה! אמרה האחרות! מה מאוד השתדלתי לבוא עד כה לראותך!
אמרה אסתרילה בהתחבקן שתיהן בתשוקה אל לחין! ולא יכלו
לדבר דבר מרוב אושר ואהבה, ודבקו לבבן בלליה!
לבסוף לקחה שרה בידיה את אסתרילה לאמר הזאת ההצלחה לי.
ידידתי, איך באת הנה? כי השומרים מבחוץ מרובים!?"
אך כי עוד אין לי הזמן המספיק לאמר לך! אל תרבי
תשאלי, ידידתי!

ורק בת יחידה למלך. אמך לא יכחיד דבר, באמת דבר לך
עלי ועל אבי, אמרי נא לי אותה אימעלה! ברוך אלו כעו! ואל תבחרי
ממני, ואני אתן תודות לך בכל האופנים!

„והאמיני נא ידידתי אשר אינני יודעת כל דבר, לא טוב, ולא
רע, לאת לך. אני כאשר ידעתי מאמון אביך אותי לבך, אבל מהר
להגיד לך את הדבר כבי יאני בגלגלי לאמין את המעשה בלי חרב ואל
חרים, ולמען אל תחרידי פתאום. ולהחזיק מעט. למען לא תלבי יתביה אשר
..., אך בין כה וכה היום פנה, הצלצל בא, ופתחי ההיכל נסגרו, לבקר כבר
אחר, שפרחך חנה והאמר כי כבר ידעת את כל, ועל אשר בניה גונבולו
כבואו בביתך המהפכת, ותבואו לאמנו, אך אני רציתי מיום ללכת אל
ואלך את להרחיק לו של אביך, למען לא ירגישהו מהר בלי חקר היטב את
מעשהו, אולי, מה תאמר? באמת! זה נקי מפשעו, אך מה גדל באבון לבי!
באשר אין מנוח לרגלי לקבלו יען היות מדבר עם גונבולו, מה נעשה?
לפתוח מצרתי אבל לאותך, חרבתי עד חצות הלילה, ואת קראתי את הנואש
אמו היות כחמן לי, לבשורת הבת הגדולה הזאת, והמות הזה למען לא יכירוני
ובאתי פה מהר"

„אכן תודתי הנני נותנה לך, מעומק לבי, אמרה לה שרה, כה,
המבקר. אך [illegible] אין די [illegible] אותה אימעלה. [illegible] להודיע
לי את אשר אני אומר לך הניד משמחה בבגדו ואל תתאבי."

„מה תאמרי לי נכונה אני לעשות אותו ולהאמין כל אשר תאמרי,
די לי!"

„ויפרוז מאוד, שוב לא תוכל מרוב מאומה, ענתה אותה אימעלה, רק לבי.
רק אתני!"

אכן שאלה ערה [illegible] בתוך לבה!

„אל הַרְמוֹן המלך! עונה אותה אסתרילה.

„אני אלך שמה אל ארמון המלך? המשוגעת את בִּתִּי?!"

ויראת נְלוֹזָה אסתרילה, ואני אמחק על קצות ידי כמוך? ואלי
נלכה יחד, מחר אין עת להכביר, זה אשמה שרוה? מה לי ומה לי
במקום אשר אני חוקק כל אותם, לשמוע זה אני עוד קלון אחר
ונורא!"

באמת את יודעת כי אני רוצה בטובך אלא ומאפס ונפשי, על אלה
הראייה גלי לי כי על טובך הוא אשר אני מדברה לך אני אשתדל
בכל כחי להושיע אותך לך מיד [illegible] [illegible], כי אני [illegible] [illegible]
ירא [illegible] בנפשו [illegible] הרע הזה, להתנפל על כבודך מי יודע מה.
מחשבות רעות ומחשבותיו תועב בלבו, כי מלפנים נאלמו לבנו, אשר
אינו אינו טוב, ובאשר ראינוהו, לא היה לנו, על כן לא שמחנו לפגוש
אותו, ושתה באנו לבנות בלב היצר [illegible] כמה גדלה אותו, [illegible]
[illegible] הוא [illegible] [illegible], [illegible] לא [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible]?! כי כן, אני רוצה כי תשמעי אלי: קחי כל חפציך והחפ-
צים היקרים, [illegible] [illegible] [illegible] יד [illegible] השאיר [illegible], קחי הכל
ונשאנו אל הדר אחר שמור, במקום אשר אתן לך לשבת בו, כי אני
אוהבת [illegible] [illegible] אביך ושמך! אך ידידתי! אך גם אתה אל תת-
בפי תקוה, האמת והיושר מחכים לאחרים, אך כי [illegible] [illegible], אנחנו
מחכים להם, אשר פתע יבאו לעין השמש! לשמוע שרה דברי אסתרילה
אלה, נזלו מעיניה דמעות כמעיני מים.

„אל תבכי ידידתי, אין לנו זמן רב להאריך [illegible], התחילי [illegible]
בכל החפצים היקרים, בצרור — בגדים [illegible] אותו [illegible] [illegible] [illegible]

הוא מחכה לך הלב, שיותי מאוה של פניך למען לא תראי, והאלך
קום ישורון!"

„ואך, היהיה הדבר הזה לטוב בעיני המלך? שאלה שרה,

„גם המלך, גם איש אחר, לא ידעו מאומה מזאת, אך לא תצאי
מחדריך החוצה, למען לא יראו אותך, תשבי רק בחדר אותך
ושמה המקום הזה, אשר הצלחתי פה עם עבדי אשר הם צודים ונאמנים
ואין יוצא מפיהם כל דבר."

שרה, שמחה חושבה, פנים אחרים, מחשבות עמוקות, אחרי כן
קמה מהר ממקום, לקחה המפתחות, פתחה כל הארגזים ותוציא
והחלה לבחור — בגדים מחמדים וכלים יקרים ובשמים אשר שלחן הפני
בה המלך לאביה, ותלבש אותם ותהי יפה ואצילה, ותאמר בקול רם כן,
כי, הה אלוקי! לך אשר הכל גלוי וידוע לפניך צדקת אבי, אתה יודע
מלבושיו, אתה תתן לי כח לעזרני ולנקום נקמת אבותי, לראות בצרי
המול, עד כי יצא צדקתו ויושרו לעין השמש ולשמחה בימינך!"

„ושתי המשפחות האלה, הלכו אחוזות יד בדרכן, ושרה במועד
הפתחים בצפייה העירה באחרונה, אל החדר אשר בו ישבה ימים רבים
מתענגה, בעירה אבי היקר הצלה, ותאנח משומק לבה, ואמה אנה
אנה הלכתם? אנה היא שמה, אינני יודעת! אמרה שרה.

חיה, „הוא אצל בנה בביתה! נלכה עתה מהר ידידתי, אין עתה
לחשוב בדברים אחרים, החישי פעמיך טרם יעלה השחר, ונקלה
משלוחים, ותענה בתוכו ממחשבתו" שונה הישעילה.

כן, הלכו יחדיו שתי הנערות הנבדלות כלן מכוסות במעטה
אדומים על פניהן והעבד עם צעיר — הבגדים אחריהן, הלכו ...,
...ות, בעבור אשר הלילה היתה חשוכה, ובד והצליחו אל הארמון

החלק, בעבר דרך מבוא, אשר לא ידעה איש מיום היותה עד עתה.
כאשר הבילן המשרתת ועבר הנסיכה, ומהר הבילה אסתרילה אל [illegible]
אל חדרה המיוחד הרווחה מידי היותה לה מלפנים.

גאבריק" בן חנה, הלא אמר הלין עתלוס בקחתו חקה אשר [illegible]
אבי שבלו, והיה מדבר מאוס הלין דברים שונים, כאנחותו אשר
היה נאנח, פעם בפעם, ולכן אמו חנה היתה אצלו, כאשר הגידה
אסתרילה לנערה.

ה.

באחת לקורלים הנבדלים, לא יכוה לדעת להם לדעת מי [illegible]
ומאחר חנה, אשר היתה אצלו, כי אלין היה קרחת אשר יכול להם.
[illegible]
בין יוסף, ובין נערה, ואסתרילה אהובתה, אשר ישבו להוציאו.
בבוקר האחרון נודעו את נערה בחדר מיוחד בדוקה [illegible],
אשר הבילה עם אהובתה אסתרילה, אשר עברה תמונה בדלות גדולה
האורה לה, שנליך לשאל לדרך פה, ולי לא אוכל לבקר אותך עד
כי לא אדע חפצי להוציא מדו אביך ואת אחיך בשמחה לבעלי
[illegible].

בלילה, אסתרילה, לא היתה יכולה לישן, ותתהפך מצד אל צד
במטתה, לא היתה חושבת, רק חושבת מבקשת התבולות
בחה תשאי ידה להוציא לאור, צדקת בין יוסף, כי ידידתה נערה,
[illegible]
היתה חושבת בשכלה, אשר אחרי כן תמצאהו אחי אב, [illegible]
[illegible]
[illegible]

אמנם, כי לא נתנו לי אשר התחננתי לבלות לפני אבי, ואתחנן לו באו
היגיע. למען ישמעו קול בעלמו בהיותו בן זיוק ירבה לעשות אלך
לא להיות המצב הזה, ובאמת בקשו הדבר הזה היגיעו. ואצל לבקש
ויעשה לך לעשה מחלבותיה ותעשה עליה עליה, בראשונה כי
יולדה, מצבת בן בשנות אביה, והחל אלופת אל היכל אביה לעשו
לגלות לבבו הרעות, לכל דברי עתו לבה היה דופק בפעמון
מרגשות גדולות אשר הרגישה, בישתבה אביה לבלי היותו לב
למלך התימנה!...

מגרת לאבי כלו, הכיל לה הודעה טובה, אשר אביה נתן הסכי
לה לבא, היא באה בשמחה, וחרה את גונסלו אשר נצב מולך
מצבר שיח, בחרות כמו שהוא מדבר עם לייזה מכשם, פני מאושים
בהלו, ומבחן.

מה שלום אמירת לי בתי? שאל המלך, בין ורואן, את בתו
אשר באה אותה לפניו, עוד אתמול שאלתי לשאול את אלכסדר מה לך
לדבר עמי וגם היום עשית זאת! הלא ידעתי כי הימים האלה לי מאן
אין רגע לשעות מחוצה למחשבתי, ואין עת לי להקדישו אשר
עתך לדבר דברים בטלים!...

הרונה ידעתי אבי יקירי, אשר דבריי הם דברים בטלים, בלי שום
תועלה לכל הפחות עניין דבריך?!

לימטרילה, בהביטה הבטות חזקות את גונסלו ואחר בלייזה, ואז
אדבר לך, הם דברים אשר אינו רק לך לבדך, אתה רוצה שישמעו
אותם עבדיך.

גונסלו [illegible] אשר המלך בקול חזק, זאת המשמעה הראשון
ומאבי הגדול, כי אשר תבקשי לדבר לו [illegible] לשמוע [illegible]
לעיני מבין פה שתבקשי לשאול! אמרת את רוצה להסתיר [illegible]

את איש מרמה ואשר היה רוצה בהמותי ברגל: את אל תהיבתך עתה! בגין ואת שהלבתך?! תיאמורילה צוחה על רגליה בנחומה ומזה היה יודע אך מהר התלפקה והאמרי חלילה לי לעשות הדבר הזה, להלביך את בן יוסף, לא באמונה! חזות, הבשר את המלך, אשר אני רוצה לנצח את אשר תמתחר לילך היה את. אשר נודעת בדבור של הנשמתם? אך היתה ואת אשר פתאום הפך לבו, איש תם ויושר, זה שנים רבים אשר שבב לך ומתן, לא הצלחת בו רוח, איך פתאום התהפך לעשות נגדו רעה ואכזרי? ואיך הצלחת מהר למלא אחר רצונו, איש אחד ויושר באמונה אולי יכול היות, בוני בן יוסף? יכול להיות האהב מחוץ בכור. בין תפוח אשר יכול להשתמרת מהר, והאהב היין והיה כמו יין ישן, מתוק וחזק!

הלוא הלבתני מה שעלי לעשות?! לו לא תגלגלי איך לבחון האהובים?! שוה לאוהב אהב בכושם גדול, מקיימים נבות עינים חמים הבורות ונוראות ושען לא תאמין דבר שום דברים כאלה על גונמולו.

„לא אדון אבי!" שומה אימטילה אינני רואה לתת לך אך אני ואחרונה. על גורל האהבה אשר תראהני. ובי אתה יודע נקיות לבבי אשר תוכל לשמוע לי משפט מהרבה אשר תשמע לדבר את גונמולו ולא היתה יכולה לגלות דבריה מהרחב.

האם לך אינה ראיות ברורות להצדיקו ולהוציאו חף מפשע את בן יוסף? אמר לה אביה.

אין לי ראיות ברורות, אך לבי יגיד כי הוא חף מפשע, כמוני אני לבקתו מבואה שונה. לכן אני מתחננה לך כי תשפוט אותו במשפט, כי תבחין טוב מעשיו, אני אתכה, אשר תחלץ לבך את עושרו ועשור הנפש, אני מתחננה, אל תרשיעו אותו כי

שמענו לדבריו!

"מה יש עוד לשפוט אותו?" אמר המלך "אדוני הראשי גון אולדוניה(?) לי דון היֵירָ, והנשר גלויין הזה משפט כי הוא הזמה(?) מדון יוסף, המכתבים אשר מצאו בביתו, הם יוכיחו [illegible] ומחשבותיו הרעים, ועוד מה נחוץ להשגיח על נקיוני כפיו?!

דון יואן, לקח מכתב אחד מעל השלחן ויתנה לאיסטילה לה, ואמר: "קראי המכתב הזה, ותראי ותביני כי לב אהובך שוה, רצה להאבידני, ולהשמיד עטרת הממלכה הקאסטיליה... הגדולה! מכתב הזה נשלח מאת המלך שר צבא מארוקו! קראי ודעי ובכלותי, לא יהיה עוד לך פתחון פה להצדיק את דון יוסף!"

איסטילה לקחה המכתב, ותקרא בו ושטף אז שלשה [illegible] עיני פניה, ובכלותה לקרוא, אמרה בלחש, [illegible] המשוגה הזה! אך אל רבון אדוני, והרשיני נא לשאול, מי אמר כי הוא אשר פל [illegible] הזה? אולי אשר דון יוסף אינני יודע מאומה, [illegible], ושהמכתב הזה היה בידי איש אחרים, אולי כי הוא נכתב מיד גון...?!

לב ג'נאבולו היה דופק בחוזק אך התאפק לבלי הראות בפניו ורגשותיו אשר המלך עונה לבתו הכל לפי חפצו ולא דבר אליו [illegible] אחר כל הדברים להשן ונכנה הוא, ועוד כי איסטילה לא היתה [illegible] לו מאומה, רצה ללכת להחריש לבלי תת אותה להמלך [illegible]

[illegible] להתערב בתוך הדברים אשר [illegible]
[illegible]
[illegible] לו לדבר [illegible] על דבר דבריו [illegible]
[illegible]
[illegible]

בתוכחות ישרות, לשונו דבק לחכו מפחד, אך הראה עצמו כאלו אין בו כל פחד, ולדרך הצניעות הוא מחריש,

המלך ענה לאיסטילה לאמר, "מה זאת! את קטנה, איך מבינה במעשים כאלה, ידעתי גם ידעתי כי כל אשר דברו. על דון יוסף הוא אמת, ורשעותיו החלו להגלות לעין השמש, אחת אחר, כנראה משלם היה רע, וידע לפנות אותנו בלבשו מסוה מעשים טובים, עתה לו לנשוא במעגליו הרעים, והתפלאתי תשמעני לי, ואם תרצי טוב לנפשך אל נער הוללות כזאת והגם מעורה להוצתך רחיקי, אל תלכי עוד אליו ולא תניחנה לבא עוד אליך, ואיני רוצה להאריך ולא לשמוע אותך עוד הולכת ומדברת עמה! ועכשיו שמעי מצות אביך ולכי למקומך בשלום!" המלך דבר כן לבתו לפני גונזלו, אך בלבו שמר את הדברים אשר המצו בתוכחות ישרות מבתו, אשר עליה יכול לחשוב הקורא באיזה עצב גדול נפרדה מאביה ותשוב להכלה!

אחר אשר יצאה איסטילה מלפני המלך, המלך שאל אל גונזלו הבאמת אל יוסף, הצדק? הכיר את המכתב ממרוקו? ומה ענה?"

"לא עבר לי מאומה!" אמר גונזלו, "וכי כאשר הראיתי לו המכתב הרדוכל יצורי גוו ויחריש!"

המלך עמד חושב רגעים אחדים, אחר כך אמר, "דון־יוסף יהיה נענש למות אכזרי, אך נחוץ כי אני אהיה בבית המשפט הזה! להראות לכל העמים, אך כי המעשה הזה הוא ראוי לבדי, להוכיח כפי חפצי את האיש אשר בקש להאביד, אני רוצה להראות מה שהמשגה עלשעני אחר אשר השגחתם היטיב את הח״ב."

בדברים האלה כלה הדבר ביום ההוא, להמלך ולגונזלו אשר נפרדו מהמלך, לא בשמחה כיום יום, כי דברי איסטילה אשר קברה לפניו

נוכל לחשוב אשר לא יעשו בעיניו כלל, ודברי המלך האחרונים שמו בקרבו
דאגה גדולה מאוד.

6.

ויהי אחר הדברים האלה נראה את בירת „סיביליה" נבוכה! כל רחובותיה
מלאות אגפי חלוצים, ושאון החצים והתחברות, והתאספות בני החיל, כי
מחרידים את האנשים אשר היו עוברים, חברות חברות אנשים נאספים בכל
פנות הרחוב לדעת קץ הדבר אשר משמע נפרצה בעיר אשר ערבי-
בים ממארוקו, עברו גבול „קאסטיליא" להלחם עם הספרדים, ולכבוש הארץ!
ואם לא ימצאו מהר תחבולות ללכת לקראת הערבים האלה, היה ממלכות
„קאסטיליא" במצב רע מאוד! כל זאת ידע המלך ויקרא בצעקה גדולה
בראותו חוזק יד הערבים אשר הוא גדול! הוא היה יושב ודואג, כי על
רוב החיל אשר בא עליו ממארוקו, נחוץ לשים גם הוא נגדו, חיל מאוד
וחזק כפליים ולהלחם, ולכבוש ולהצילה חיל גדול, ולנשוא אותם זמן גדול
במלחמה, נגד האויב החזק הזה, כאשר הבית תדרש נחוץ כסף מאוד
בעין, ואוצר רכוש המלך היה ריק אין בו כסף, כל זאת היה יודע כיו-
ן, ולא היה מוצא בראשו עצה לתקן, כי הוא לא היה יודע מהמעשים
האלה, וכאשר היה נחוץ לו כסף כרגע היה מוצא בממונה הראשון שלו,
דון-יוסף, בלי דעת המלך מאומה משגו, ובלי להציק את העם במסים
חדשים, כי, כאשר ידענו, דון יוסף, היה נותן מחיקו, ומשלים מכיסו
הפרטית, החסרון אשר היה מוצא בחשבון אוצר המלך, בעבור
המלחמות אשר מוריקים האוצר בכל שנה. לכן זכר המלך את דון יוסף,
אשר נכרי חסרונו להם, ולא היה לבו בטוח באמונתו, אשר עתה יוכל
לתקן, ובזמן הזה, לא מצא לישר לשפוט את דון יוסף ולהמיתו אולי יוכל
בזה יצא חק מכנענו, כי לא ישפיל עצמו בעיני עמו ובעיני שרין, אשר
אחרון הוא לא מצא תחבולה לגנוב אשר היה לו להשפיל ולהציל אותו

היהודי גרשון יושיענו מהמצוקה הזאת...

המחשבות האלה הכניסו את לב המלך, עד אשר לבסוף התאפק ויקרא את גונסלו, גונסלו בא לפני המלך ויאמר לו בחן ותבונה: אדוני יקירי! נראה כי אתה איש ישר! באמת אתה מחכה ותולה לתהלה, להראות גודל לבב, אך אתה בטחת! על ישרך ועל כבודך, התהלה הזאת. השגתה אותה רק, הד! עתה באה העת אשר תראה אהבת לאומתך ועם-כבודך! אתה יודע אשר יש לנו לקרא מלחמה גדולה עם מלך מרוקו, והמלחמה הזאת לא נוכל לעשותה אם אין כסף נכונה ברגע!"

גונסלו הבין לבו, וירחב לבו משמועת דברי המלך ויאמר לו, עמוד בלי דאגה, הה הוד מלכות! אתה מושל גדול בעל במחלכה אחת "הקאסטיליה" ארץ ברוכה ועשירה בכל, יותר מכל ארצות העולם! ולמי הם כל גנזי קאסטיליה? הלא לך הם הה הוד מלכות?!

"גנזי קאסטיליה" אמר המלך, גנזי קאסטיליה אינם בחדרי! הם הם לעשירים יושבי הארץ! "וגנזי היהודים?" שאל גונסלו, כאילו מתל היתום בה האחרונה. אם רק מנים אלו שלושה בתי היהודים אדיך אמצא כסף רב לא לנהל צורכי מלחמה בזמן קצר, כי אם ללחום חדשים עוד רבות ועוד יותר!

"זאת אינני יודע" אמר המלך מעולם לא נזדו אחד היהודים לעזרני בכל צרכי המלכות, איש כפי יכלתו ועוד יותר מיכולתם פעמים רבות, ואם אראה אמצא תחבולה לאסוף כסף הרבה מאוד בלי הזק את היהודים כאשר מצאתי בתחבולה עד עתה, ולא אשים אבל פני אל היהודים הנאמנים והם לא יחננו לעזרני כאשר עשו תמיד גלא מרבו את מצוותי מעולם!"

"הנה אדוני המלך!" אמר גונסלו בצחוק, עוד אמר תאמין, כי הכסף אשר היה נותן דון יוסף לאוצר המלך, היה מכיסו ומיגיע כפיו?! אל

מלכנו עוד זאת, אדוני! העברי הזה מחבל מהלת העם לצוואיו זה, עתיו, להשיג לקנות חפץ אחד נוסף לצבתו, מאלה אשר תמאל של ראשה ושל זרועותיה! איני רואהו כי נקל לי המות, מלהציק לפעמים, אני רוצה להיות הקטן מעבדיך להציק את בלת העם לעשות אותי מעמנה ראשון!"

המלך עמד החריש ועמד חושב.

„על הכסף אשאל המון ידרשנו, נכון אני היום להביא את הכסף כרגע ולאנשים אותה לפניך, אך תחינה אחת מתחנן מעמך זה הוד מלכותך!"

„אמור מה היא?" אמר המלך.

„תן לי מכתב תשורה אחת, נחתמה עם חותמך, כי באמונה מן המלך, חמה נולחים יהיה לי הרשות להשתלם הכסף הזה, מאיזה עשירי היהודים אשר ארצה!

המלך הבין אשר בהיות הכסף בידו אשר נותן לו, שאיעשה הוא המלחמה וינצח את יבוא מהאויב בן הדבר מאוד, לשלם מהמנו את כל ההוצאות, ולא יהיה נחוץ להציק את היהודים, על זאת אמר המלך בלבו היום אעשה חפצו של הגליון, אחרי כן אשלם הלוותם ולא אעשה חפצו, על זאת ענה אל גונמולו לך בשלום! לך הביא לי נא כרגע חמש מאות אלף יהודים, ואני אכין עתה המכתב אשר שאלת נחתם עם חותמי!

„שאלה אחרת אשאלך" אמר גונמולו אל המלך „אני רוצה לצאת למערכה בראש הצבא"

„יהי, גם בקשתך זאת תנתן לך" ענה המלך, „ואם את אויבי הדבר תחת הדמך, אז, כל אשר תשאלו, ינתן לך! וישתחו גונמולו לפני המלך. הלך וקראת את כל זאת בכל רחובות בירת מיפילה ובשאר ערי הגדולים אשר במלכותו וגם מי אשר יצא לרצח את שר צבא מארוקו, ינתן לו הכבוד היותר הגדול, ואשר ישאל לו יעשה!

הכסף אשלחנו עם עבדי, ואת פתאם המלך אכריענו ברגע, ומחר אלך
בראש הצבא אל שדה המערכה!" שח גונסלו, בהפרדו מהמלך, בהשתחוו,
לפניו ובשמחה בלבו, כי מעתה ועד הלאה, לא יהיה לו מכשול לעשות שמחתו
ולא תעצב עוד, כי יכול להיות כי תהפך שמחתו ליגון.

הדבר יצא מפי המלך, ויפרסמוהו במדינה ובכל עבר המלכות, לאמר:
מי מהחילים או מאזרחי העיר אשר ילך להרוג את שר צבא מארוקו, הנה
לך ישלמנו שכר גדול וכל שאלותיו ימלא!"

גונסלו הביא הכסף אל המלך, לקח המכתב נחתם מידו מצבאותיו,
ולמחר, בבקר הלך אל שדה המערכה בראש צבא רב!

הקוראים הנכבדים בלי תמונה יחפצו לדעת, על אודות שרה בחדרה
מה היא עושה שמה? ואם! נראו עוד פעם אחרת את עם אימנטילא?
ואם נראה עוד האב עם הבת בימים האלה? ומה עשתה חנה, האשה
הלכה לראות את שרה, בלי תמונה, במה ולא מצאתה בביתה?
מה קצי דון יוסף וגונסלו? בקין מי מהם נצח? ומי מהם היו
הנלחמים במלחמה הערבים או הספרדים? על כל השאלות
האלה, נשוב להם, על ראשון ראשון, ועל אחרון אחרון, בדברים
קצרים, בפרק האחרון הזה.

שרה ואימנטילא לא יכלו להראות עוד פנים, כי כבר ידענו אשר צוה
המלך את בתו, שלא תשב עוד עם שרה, ועוד יותר יען לא היה לה
בשורה טובה לבשר אותה, או לשלוח לאהובתה הנחמדה, גם שרה לא היתה
ללכת ולראות את אביה היקר, בחפצה לראות בתה
אימנטילא היתה במצב רע מאוד שרויה בדאגה גדולה, ומחלאים לבב,
מבלי יכולת לראות את שרה, ולא לדבר כמוב על דון יוסף אל אביה.
כי ידעה מן המלך את כאשר ידענו הי לא היתה יכולה ליתן

כל הלילות. מצער לבה אשר היתה מרגישה בקרבה, ומתחננה לאל עליון במשכבה ערומה, ומחכה בעינים כלות, אשר יגאל צדקת בן יוסף למען השמש לגדולתו הראשונה ולמשמרתו היא, עם חברתה שרה בימי קדם.

יום אחד בבוקר, באה משרתת אחת מאליסבילה, לחברה, לאמור: אשה אחת, שואלת הרשות, אשר היא רוצה לדבר עמה, דבר נחוץ למאוד, והרשות נתנה לה, והאשה באה, והאשה הזאת היתה חנה שפחת שרה!

אבל, למען יבינו הקוראים, הדק היטב דברי חנה ואליסבילה נספר להם, דבר אחד אשר קרה בבית חנה טרם ילך גונסולו אל שדה המערכה.

כבר אמרנו בסוף פרק הרביעי, אשר "גאמין", בן חנה חלה בקדחת, ואשר היה מדבר בחום אליו, דברים שונים! הקוראים הנכבדים בלי תבונה אשר הבינו, כי גונסולו הסית את גאמין, במנחות זהב, למען יאמר, כי "דון יוסף" נתן לו המאכל הזה מעורב ברעל לתתו במלך, ולאמרת כל זאת היה נעשה מיד גונסולו, לפי דבריו אל דון יוסף, אשר לא היה לו כל ידיעה מזה, גונסולו השביע את גאמין, למען לא יגלה סודו, ויחשב כי לא יצא מגור צדקת דון יוסף לאורה, כן חשב גונסולו, אך לא כן חשב בורא עולם. גונסולו לא חשב כן, כי ברגע לא יהפך פלו, עלעולם אין טוב, ולאור, גדול דו ח הנוחם, אשר הוא פועל בקרב לב האדם עמוק ואיננו מניח לאדם לנוח, עד כי יביאהו לתחום חיו, ומתאוצו להתודות האמת!....

כן היה מצב גאמין כי מעת אשר עשה המעשה הזה והתבזר לאנשים באמונת-שוא את איש נקי ונגר לבב את אדוני ואת אדון

אתו, אשר עשה עמו חסד גדול תמיד. ויאהבו בהיכל המלך, וגם אביו החולה ואף כל בני ביתו!!! אולם, מחשבות רבות ועמוקות הבהילו ובעתו את גאמין, עד אשר הפילוהו על ערש דוי בחולה קדחת עזה, ותמיד לבו היה מדבר דברים שונים! כאשר הזכרנו מכבר.

ויהי בשמוע גונזלו את חולי גאמין, חרה ופחד בא בלבו, כי חשב היטיב, כי סוף סוף, אף הוא, החוטא החטא הגדול, כאשר ימצא ברגעים האחרונים רוחיו, לבו יחרד ממשפט הצדיק השופט כל עולם, ובידעו אשר הוא חנון ורחום, ועובר על פשע לחוטא אשר ינחם ממעשיו הרעים, ומודה על חטאתו בהכרתו במר בוכה ושואל סליחה, מכל אלה אשר חטא נגד הקדוש ברוך הוא, ובהיות כן חשב גונזלו, אם גאמין יצא לידי מיתה רוחנית, אולי, יגלה סודו, ומגג גדולתו הגבוה יפול לבאר עמוק....

על זאת היה אותו היום מחכה בעינים כלות, עד כי השמש הסתתר אז הוחיל עוד, עד בוא מרוב פחדו. ויהי בחצות הלילה, ונכנע הלך הוא בעצמו לבית חנה בחדר אשר היה יושב שם גאמין. ויהי בראות אותו פה ותחרד חנה לקראתו, ותאמר לו: מה לאדוני גונזלו בביתי? איך בא משנה ראשון המלך אל ביתי? לטוב יהיה!!

גונזלו לא ענה לה מאומה, וילך דרך מישור אל חדר גאמין, אשר היה נרדם, את אמר לחנה, המלך אוהב את בנך „גאמין" ויהי כשמעו אשר חלה, שלח אותי לבקרו ולהודיעהו בריאה מלב הוא."

„אה! אדוני!" השיבה חנה, בני הוא בחצב רע מאוד, כל הלילה עמד נרדם בשנה עמוקה, בלי כל רגע, וכאשר ישוב מעותו, מדבר דברים שונים! עד אשר אחרד לשמוע!

„בלי תפונה הוא מדבר דברים בהולים, כאשר הרגל לשמוע מע, מפי המלך!" אמר גונזלו

לא! לא! אדוני המשנה! אינו מדבר דברים כאלה, כי אם, הוא מדבר

ממנחות זהב ... מרגליות ... נזמים שונים ... בלי תמונה מאשר הושמה תוך דמות המלך ... אך אזני מחרידה משמעות דברים כאלה ...

ה' ישמרני! הה אלקי! אתה יודע! והעולם כלו את בני כיהודה תק מפ-שע, יצר לבב! נצרני ה' מכל רע!...

„הנו הן זכרה חנה לספר, הן! בפעם בפעם מזכיר גם שמך, אדוני גונזו-לו!"

גונזולו חשב משהו, אחרי כן אמר אל חנה, „אל תיראי אשה טובה, אין כל מאומה! מבחום הוא מדבר דברים אשר שמע מאשר קרא אל המלך, בעלות השחר אלכי וקראת כרגע רופא אחד, ואני אשלם לו, ואני אוכיח הוכחות עד אשר ירפא, אני והמלך אוהבים אותו, כי הוא נער טוב."

גונזולו הביט על הנער פעם אחרת, ויאמר לאמו, „הביאי לו משהו מים-מתוקה, ושקהו כאשר יעור משנתו, למען ישובבו משהו לבו מהחום."

חנה הביאה מהר ספל מים, ובין כה וכה, נשמע קול אנקה ואנחה מת. דר בחדר, „התראה אדוני?" אמרה לגונזולו, חנה. התשמע? זה קול אישי, אשר הוא מוסר נפשו לבוראו!"

„לכי את אל אישך ואני הנני פה," אמר לה גונזולו, חנה הלכה בעת ההיא כעור משהו משנתו „גאחין" בעינים סגורות בין כה וכה, הוציא גונזולו, מחקו אשישה ויצק מתוכה לספל מהמים אשר הביאה חנה לגו-חין, אחרי כן אמר לגאחין „שתה! שתה משהו מים לרפואה יהיה לך!"

„גאחין" נעור משנתו, בתאוה גדולה, לקח הספל בידו, בלי ראות בפוזבו חולי הקדחת, ויחל לשתות.

גונזולו, שמח בלבו ... אך שמחתו היה לשוא, כי כאשר שתה החולה, תוך המים בפיו הרגיש מרורות, כי היו מעורבות עם רעל ... וישליכם מפיו ויאמר: הה! מות! המלך שלח להמיתני ברעל, האם תרצו להמיתני!... אז פתח עיניו וירא את גונזולו, ויאמר לו! הנה הנרצח!

אתו רוצה אותה, ולא לראותם!... ויפול יחד על המטה נִרְדָּם...
ויחרד גונפולו לשמוע דבריו, והיה רוצה מאוד לדעת אם אתו שמעה
את הדברים מהחדר האחר, והנה באה חנה לאמר: הה! אדוני! אישי הוא גוֹוֵעַ!
אחלה פניך בוא ותפלל הֵנָּה, עד אקרא מי יתפלל עליו, טרם ימסור נפשו
לבוראו...

גונפולו קם, חזר וילך למעונו, הרוצח רודש לבב הזה, אשר ישנה אכז-
ריות בזאת ורצה לפצות בכעל את עלם טוב נרחק בהמתתו, לא הרגיש
שום בנפשו לראות מות איש תם וישר אך מפני שפשו לבעלין?! גם גונפולו
התחפך לאמר: בקרבו הוא מדבר בחוזו מדברי ה' דברים האלה,
אין אדון מאמין לקיים כל דבר וכאשר יהרפא! יזכאר שבועתו אשר 200 46 8
השבעתיו לבלתי גלות דבר, ולא יגלהו, ואני פני שוב הפעם נושא ונכון 254
לבי, כל זאת קרה טרם יצא לפועל המלחמה לעיני השמש, ומרם
נסוע גונפולו אל עיר המערכה; ובעת כאשר יצאה חנה אל אמטילה
כאשר הוכרזו למעלה היה לה המשפט אתה נחוצה לדעת לבשר את שרה
גבירתה, אשר בקשה עד עתה ולא מצאה, ולמען התחמצה לבוא אל
אמטילה ותאמר לה: אני מתחננה לך גבירתי! אשר תאמרי לי 8 ~~28~~
אם ידעת אנה גבירתי שרה, אשר נלאיתי לבקשה ולא מצאתיה 68
להגיד לה דברים נחוצים מאוד, על זאת הרהבתי עוז בנפשי לבא 52 60
אליך, ברעתי אשר תאהבי אותה כל זאת, ונגלי תמונה, אשר עוד 16 80
תאהבי אותה!" "הדברי נחוץ ישלך לנצח?! מה זאת? אם באמרה 276
טובה ימצא לך על אביה, הלוא הודעה בזאת טובה, אמרי נא לי זאת!
אנכי מחכה בעינים כלות התשובה הזאת! אנכי אמטילה אשר ידעת,
אני מעוררה ואהיה עוד אוהבת שרה!"

חנה, פורחה כה וכה ותרא כי אין איש, ותאמר: דעי
נא נחמיה גבירתי! כי דון יוסף הוא נקי וחף מפשע!"

"מה זאת אתְּ מדברה ?!" ענתה לה אימנואילה, הודעה מאמה
מה זאת היה לך, ועוד עתה לא הודעת לי ?! השמיעיני אליך
בלתי לדעת זאת ?! וכבר ידעת כי זאת הוא אמת ?" אמרה אימנואילה, בה,
משום שמחה נפלאות מגעיה!

חנה מספרה לה כל ענין חולי בנו גאמיז, וכיאשר גומנולו לביתו
בחצות הלילה, וכי אשר הלך למלחמה, ספר לה גאמיז אשר נתן לו
לשתות רעל, וישליכהו חפיו, ולבסוף אמרה חנה, לאימנואילה אני לא ידעתי
מכל זאת, אשר בני היה בין האנשים אשר לקחו חלק בענין סם המות
הזה, אשר נתון לפני המלך

ואשר אמרו כי דון־יוסף היה רוצה להמית ברעל את
המלך, אך היום בבקר התאמץ משפט בני בהלאומות אליו, ונקרא אלי,
אמי אמי! אמר לי, תדעי כי סוד גדול ונורא יש בלבי כאבן כבדה, זו
מה של לבי וכל זמן אשר לא אגלנו, רק חרפה כי אם מחדש אפול
על המטה שוב הפעם, ולבסוף הוא ימות מתי! איך אם אגלנו, אני יודע,
כי חרפה מהר, אך דבר אחד מונעני לגלות הסוד, והוא, אשר נשבע,
שבעתי לבלתי אגלנו, עתה, אימא יודע איך אעשה ? יעצני נא אמי ידידתי
מה לי לעשות ? כי כל קצוות הדרכים האלו קשים בעיני!
„ומה הסוד הזה בני ידידי ?! ומי השביע אותך לבלתי גלותו ? אמ,
רתי אני לו מי הוא ואיזה הוא, ולבי היה מחריד בקרבי;

המן גונמולו הרע הזה, גונמולו אשר רצה להמיתני ברעל מן
אגלה סבבו, אשר השיאני למען אוליך לפני המלך מאכל משורב
[illegible] רעל, ואומר אשר דון יוסף נתן אותו לי להביא אל המלך, אני נשבעתי
כאשר אמר גונמולו, אשר הבטיח לי, לתת לי נדבות זהב
ולמפתני אל אחת הבנות המולכה, ולבסוף אני הסבתי הזה
דון יוסף וביתו, דון יוסף אשר כל זאת חטאים גדולים עשה

אתנו! החסד הגדול היה אשר עשיתי זאת מופל לנשוא אותו עוד,
כי אחרי זה לי יאמרו אל שרה בת בין יוסף, אשר תקראני לפני המלך, ואז
זה על הכל, אשים לפניו כל הרדיפות אשר עשה לי גונסולו!"

„אני שמעתי אותו, בחרדה גדולה, ואמרתי לו כל אלה הרשעות
לי בני! "עתה מה שעבר עבר, על המזוזה אל תירא כי תברכה, אך
להושיע נפשותי, וברגע הלכתי ובאלתי לבקש את שרה, אך אני אירא,
פן יודע הדבר לגונסולו, ושחיתו המחשבה, לנקמות האמורה בחתולת
בי חונך!"

„אל תיראו מאומה! אמרה לה אימפרילה, גונסולו, אינו פה
עתה, כי הלך עם הצבא, רחוק אל עיר המעלכה; ותהי מרדכי
שלומה, מלכי, ואינו רוצה לאמר מהלל הקדוש, אשר עשה לנו נסים
ונפלאות, האלקי! מה גדלו מעשיך ותפארתיך! אתה, אשר הכל
גלוי וידוע לפניך כל הצפונות, תגלה תמיד לאור האמת לעין
השמש! ברוך אתה ה'! לכן אנחנו חייבים לחכות בלי נאבד
תקוה, אך בשרת המספנה ויותר קרובה! כי אתה יודע המעשה לכל,
ולכן אנו חייבים, תמיד להודות לך, ובכל נגיו עלינו לברך ולשבח אותך!
אחרי כן אמרה אימפרילה לחנה, הלא רוצה לראות את שרה? לכי נא
אתי ואוליכך אליה, ותראי אותה, אנה אסרתיה, עד עתה, עד
שיעבור העת הרעה למען לא יקרה לה אסון, אצל אויביה
בביתה!"

אימפרילה לקחה את חנה, והוליכה דרך מסדרונות גדולות,
ויחדרו אל חדר בהיכל גדול אשר למלך, עד אשר באו אל חדר
אחר, אשר בזוית ההיכל, אימפרילה לקחה מפתח מחיקה ותפתח
החדר, ותה גלה פליאתה ותביט לבן, מראות החדר ריק!
שרה לא היתה שמה! הה אלקי! אמרה, איה אהובתי שרה בתי!

איה הלכה? ושרה בביתה מוצאה מה לחשוב, ומה לעשות.

ויהי בהביטה חנה על השלחן, ותרא גליון אחד כתוב [illegible];

ותקח אותו מגבירתה! ותאמר לאיסטילה, הנה, פה מכתב שרה!

ותקחהו איסטילה, ידיה רועדות, ותקרא שהיו כתובים הדברים האלה:

„איסטילה ידידתי!"

אינני יכולה לעמוד פה במנוחה, בשוב אשר אבי היה בבית הכלא, אני שמתי לבי לצאת מפה, בלבושים מחולפים, ויחזיקו בי אותי ויביאו אותי אל בית הכלא, ואמצא אותו באמת, אם אצליח מתבוננה להושיע את אבי! איך אני חושבה להושיעו? ואת אינני יכולה להגיד דבר, עד שיבוא עתו! היי בשלום, איסטילה ידידתי

שלום לך:

מאת שרה אהובתך הנאמנה

ר

ותשא קולה ותבך במר בוכה איסטילה, ותאמר לחנה: נלכה נא אל המלך ונאמר לו!" ותתפוש איסטילה בחנה, ותלכנה יחדיו אל המלך, ותספרנה לו כל הענין:

המלך, לא יכול להאמין בדבריהן, עד אשר הביאו את „גאמינ" אשר היה בתודה על האותות מכל אשר עשה, עד אשר המלך נוכח מהאמת!....

גונזולו היה יושב בהיכל היתר, במנוחה שלמה, בגבול „קאסטיליה", רחוק משדה המערכה, על חיי מנוחות ושאננים, רק היה לו שלוחים אשר פעם בפעם היו הולכים הלוך ושוב אל מערכות המלחמה, והיו מגידים לו, ממצב המלחמה, ומכל אשר קרה שמה.

יום אחד, הערבים, כלהו המלחמה, בלהון חזק מאוד, כי הערבים,
הם מלומדי מלחמה, ואומץ לב! אלפי הספרדים, ועוד לוחמים אחרים
מן העם, אשר שמעו את פתגם המלך, השתדלו מאוד, להכה בחרבם את
שר צבא מארוקו, אך לא יכלו לעשות אותו מאומה, כי, היה לוחם
גבור, וקל כלבי; עזב עמו, במחנה צבאם, ומראה אותם מה מעליהם
[illegible], והתאמצו מאוד, עד כמעט היום ההוא, כבר נצחו הערבים את
את הספרדים, ולקראת נצחון נפוץ, של הספרדים, אם לא היה כי פתאום
נפל שר צבא מארוקו חמור מת, מחצב אחת חזקה אשר קבל בראשו
אשר [illegible] אחד, אשר היה נבדל ממחנה הספרדים, ויען כבר, מלך
אחד מאלה לא ישער שר הצבא שישא לו רובה ככה אותו, אך
נאמן ויכהו עד למותו. אמת, נראה מכל החיילים ביחד, ובראות
הספרדים זאת, צעקו: "הידד! הידד! יחי! יחי הנוצח!" ויתאמצו
להחל במלחמה מחדש הערבים אשר ראו כי אבד שר צבאם,
[illegible] כחם, עד כי נמו במהרה ממקום המערכה, וישובו, בראות
לו נפשו שמה אחת קומה, בני אשפתם. ולכן, והספרדים רצו תוך
אחריהם, נשבו מהם רבים, ויבוזו את הערבים, וישבו איש לאהלו בשלום
על הנצחון, ועל הנקמה אשר עשו בבלו"ביקם!

גונסולו שאל: מי הוא אשר הצליח להרוג את שר צבא
מארוקו? ;הביאהו לפניו, אשר רוצה לראותו! ומספר הביאהו
לפניו, האגבים, בבגדי יקר, בטבעות גדולות מאותו ממונה
אחת לבושה מעיריך, מכף רגלו ועד ראשו, ואפר חשוך על פניו,
אשר איש מהם לא יכול לראותה ולא להכירה, מי התמונה הזאת?!
"מי אתה? ומה שמך?" שאל גונסולו את התמונה הזאת.
אני אומר, מי אשאל, ומה שמי אך לא לך אדוני המלך.

כי אם אל המלך!" "לך בלשונך לי תגלה," לחש גונסלו, "אני חושה למלך, ולא תתבלבל למולך!"

"אין המלך לחוד," שרתה התבונה בלוטה, "כי כל אשר יאמר, אומר את לבבו יגלה, ישעה לו!"

"יחיה הנוצח! היום, הוא יהיה ראש פקידינו! צעקו פה אחד כל החיילים, מסביב..

האנשים לקחו דרך מישור ומהר, ללכת מהר, אל בירת המדינה, לבשר את המלך, הנוצח בלוטה, לפניהם, ואחריו גונסלו, ואחרי שניהם כל החיילים, בשירות ובתקיעות, עד כי באו לעיר, ויוליכו את הנוצח בכבוד יקר אל היכל המלך!

המלך היה יושב בהיכלו, כלו חמדה ורוגז וחושב, מתי אשר בן היהודי שאקרת גונסלו הגדולה! הוא נחם מאוד מאשר שמו לדמות עצמו מלאים רע ונבלים כתה, ולהפקידו של כל ממשלתו, ולתתו גם גורל בבלו, במקום רחוק! את דון יוסף הוליכו מביתו המוכר בכבוד גדול, ויושיבהו על כנו הגדול מקדם, בשמחה גדולה! אך, גם המלך גם דון יוסף, והאמהלה בת המלך, היו כלם נעצבים על פקידת שרה בת דון יוסף, אשר לא נמצאה בחדרה, ולא ידעו אנה הלכה! איזה שמחה יכל לשמח את לב המלך, כאשר דון יוסף היה נעצב כל עת, על פקידת בתו אשר לא היה יודע מה נעשה בה!! וכאשר האמהלה בתו היתה כמסילה של אהבתה אהובתה, כי בלא היותה לא היתה יכולה לעשות מאומה!! ומלבד זאת, היו כלם אובדי תקוה לדעת קץ המלחמה, מאחרים שבו בשבי, והשמועות טובות! את שרה בת דון יוסף שלחו לברכה במהרה גדולה על ידי חיילים רבים, על

ארבע פנות ~~[illegible]~~ המלכות, וכל היה מרחב בשירים ותשואות
לדרכים אשר בהם יבואו על כל פתחי העירה!

הקורא הנכבד, יכול לראות בכל המקרה הזה גם הקנאה, הגאוה והשועים האמיתי מכל הצדדים, גם מהפרטיים, וגם מכל העם ומכל המלכות בכלל! ועוד יותר יפלא, לשמוע כי ההתחרותם הזאת, כאשר נספר לכם להלן! ועוד יש להפליא, כי כאשר הלך דון יוסף בנוסעו לחדינות, מצא תואנה, גונזלו הרע להעליל בגבור דון יוסף, ולהורידהו מפקודתו העליונה. כן כאשר הלך גונזלו למלחמה, המצב הקצב, אשר יום יצא יואר דון יוסף לאורה, ולמען ישלב למדרגתו הראשונה, ויפול גונזלו לא פומות! ...

ועתה, בעת אשר היו צלים, גונזלו, והנצחה הלוני, אל היכל המלך, היו יושבים המלך על אדין, ודון יוסף אצל הכסא, ואיזבילה בת המלך אצל אביה, מחכים, חרדים, לרגע, בשורות טובות, של ההודעות* ~~של ההודעות~~ אשר היו מחכים....

והנה פתאום, נשמעו קולות שמחה בשירות שעמקישות, בקרבורתן להיכל, וקולות, "יחי! המלך! יחיה המנצח אוייב המלך, ושונאי העם!" הצלחים, וגונזלו והנצחה הלוני באספרו, באולם חדר המלך....

המלך רץ לקראתם לקבלם, יחד אם כל השרים, וגונזלו בא לפני המלך לנוחה! אשר ראה אותו המלך מתחבקו באהבה, אמר לו. בלי תבונה כי אתה איש מנצח, ותמן קדוש, ותרבה כי אתה תחילה חכמתך, ואחר תגלה. מלחמת כל פגעיך, על אשר הושעת לעם! וכל אשר תשאל

(* אם ירצו שניים פעמים של ההודעות הוא תשגה)

מרעי תשוגו!"

ויהי כשמוע הלוחם הלוט, זאת, ויפול על רגלי המלך, ויסר המסוה מעל, צועקת: "ישועת אבי אדוני שולחה! זה כור מלבושי!...."

הלוחם הזה היה **שרה!** בת דון יוסף!......

....

הקוראים הנכבדים! יכולים לתאר, איך נהיה מוסר עתה מספר מהיר, נחוץ, בדבר התמהון והשמחה הגדולה, מאתנעים מונים, אשר פגשה בהם פתאום, בעת ההיא, במקום ההוא! המלך, דון יוסף, ואיספנילה, בתבוהו מראורי את שרה לעיניהם! ושרה נראות לבת אביה אצל המלך, לבוש בגדים מרוקמים במעלת מדרגתו העליונה! המלך דבר שאלתך מלאתי טרם שאלת היתה לו, תמה!" דון יוסף וביתו התרפקו לעיני כלם בשמחה וששון, ומבין אשר איספנילה לא נמנעה כעת להפיל על צוארי שרה אהובתה ולהתחבק יחד בדמעות שמחה, ועיני כל הנאספים רואות! אבל, בלי תפונה נבחין, אשר גונזלו לא שמח לבו בשמחה הגדולה הזאת! ולהפך כהו עיני מראותו, רגליו כשלו, והיה רוצה לנוס מהיכל, המלך אשר הבין מחשבתו הרעה, "אל גונזלו!" היום לא תנקה! כל רשעותך, נגלו אלי, ברצון האלוקים! זאת תהיה דעתך האחרונה! ויאסרו ידיים ורגליים בכבלי ברזל, ולאחר ימים אחדים נעקרו ראשו בפקודת תרבו!

ויצוה המלך את גאמין על ראש פקידי בית המוסרים! ואחו חנה! היתה האחת מהמלוות האהובות עם איספנילה ושרה! ודון יוסף וכל בני ביתו חיו שמחים וששים כל הימים בתפארת ובהדרת המלך

על עמו, כן ירחם ה׳ על עמו

ובא לציון גואל במהרה

בימינו וכו׳ ונאמר

אמן



12
4
48
10
58